

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Præmittenda ad resolutionem quæstionis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

alias, sunt lumen gloriæ, & divina essentia, in ratione speciei intelligibilis, intellectui beatorum diversimodè applicata ac determinata, iuxta exigentiam luminis, ad representandas has potius creaturas quam alias.

Colligitur ex D. Thoma variis in locis: nam hic art. 6. & 7. & 3. contra Gentes cap. 57. reducit diversitatem visionis beatae ad diversitatem luminis gloriæ. Et quæst. 8. de verit. art. 4. ad 2. recurrit ad diversam applicationem divinæ essentia, in ratione speciei, quæ semper comitatur proportionem luminis gloriæ.

106 Probat etiam conclusio ratione. Principia intrinseca visionis beatae (id est intra intellectum existentia) sunt lumen gloriæ, & essentia divina per modum speciei intelligibilis, intellectui beatorum unita, ut supra declaratum est: Unde cum diversitas cognitionis peti debeat ex principiis intrinsecis ad illam concurrentibus, etiam diversitas videndi has creaturas potius quam alias, sumi debet ex differentia individuali luminis gloriæ, & ex unione essentia divinæ, ut speciei intelligibilis, quæ juxta proportionem luminis, plus vel minus se manifestat beatis, & est ratio videndi plures vel pauciores creaturas.

Dico ultimò: Causa extrinseca & remota, cur aliqua creatura existens vel futura videatur à beatis, potius quam alia, sunt status cujuslibet beati, & voluntas Dei applicans & determinans essentiam divinam in ratione speciei, ad representandum has creaturas potius quam alias.

107 Prima pars conclusionis evidens est: ut enim offendimus §. præcedenti, visio beata, cum sit perfecte satiativa omnis justii desiderii, manifestat beatis omnia quæ pertinent ad proprium illorum statum: Unde cum ad statum cujuscumque beati, aliqua creatura in particulari pertineat, ut antea declaravimus, status cujuslibet beati est causa extrinseca, & remota, cur hæc potius quam alia creatura in verbo cognoscantur.

Addo quòd, sicut charitas recepta in Petro, magis ipsum inclinât ad seipsum amandum, quam alium; & sicut virtus fortitudinis, licet sit ejusdem speciei in viro, & in muliere, inclinât tamen virum ad aggrediendum hostes, non feminam, quia hoc non decet statum ipsius. Ita etiam lumen gloriæ perficit, & inclinât subiectum in quo recipitur, secundum modum, & capacitatem ipsius; & determinât intellectum beati, ad videndum has creaturas potius quam alias, secundum quod postulat proprius cujuscumque status. Ergo status cujuslibet beati, est causa veluti extrinseca, à qua oritur diversitas videndi in verbo has creaturas potius quam alias.

108 Secunda verò pars, quæ asserit talem diversitatem peti etiam ex libero decreto divinæ voluntatis, divinam essentiam in ratione speciei intelligibilis intellectui beatorum diversimodè applicantis, evidens est. Cum enim essentia divina, ut gerens vices speciei, non sit ex se determinata, sed indifferens ad representandum has potius quam illas creaturas, debet extrinsecè determinari, & applicari per decretum divinæ voluntatis, ad representandas tales creaturas potius quam alias, juxta exigentiam luminis gloriæ, & meritum ac statum cujuslibet beati. Et ideo essentia divina vocari solet speculum voluntarium, quia non representat nisi ea quæ Deus vult: & ordinat; nisi ut applicata, & de-

terminata per liberum decretum voluntatis divinæ: sicut divina omnipotentia non determinatur ad hæc potius quam illa producenda, nisi ratione ejusdem decreti.

DISPUTATIO VI.

De mensura visionis Beatificæ.

AD complementum hujus Tractatus, superest ut de mensura visionis beatificæ disseramus, & durationem, per quam illa mensuratur, breviter explicemus. Unde fit

ARTICULUS UNICUS.

Quenam sit mensura visionis beatificæ?

§. I

Præmittenda ad resolutionem quæstionis.

Suppono primò, visionem beatificam esse omnino invariabilem, & quæcumque videntur à beatis in verbo, non successivè sed simul videri.

109 Itò docet D. Thomas hic art. 10. & 3. contra Gentes ca. 60. & colligitur ex SS. Patribus: Augustinus enim 15. de Trinit. cap. 16. loquens de visione beata: *Non erunt, inquit, volubiles nostræ cogitationes, ab aliis in alia euntes atque redeuntes; sed omnem scientiam nostram simul uno conceptu videbimus.* Idem docet D. Bernardus, de consid. cap. 13. ubi sic habet: *Non enim tunc fragilis acies mentis nostræ, quantumcumque vehementer intendens, aliquatenus disjunct, reflectere in suam pluralitatem; colliget se magis, adunabit, conformabitque unitati illius, vel potius unitati illi.*

Eadem veritas significari videtur Isaia 6. cum enim dixisset Propheta, quòd *Seraphim stabant* (scilicet ante thronum Dei) statim subjungit, *sex alæ erant uni, & sex alæ alteri, & duabus volabant*: quæ verba expendens idem Bernardus serm. 4. de verbis Isaia: *Ad quid* (inquit) *tunc alæ, si stant? Cui interrogatori sic respondet: Credo autem, sicut in volatu alacritatem, sic & in statione immobilitatem promittit.*

Probat etiam eadem suppositio triplici ratione quam habet D. Thomas locis citatis. Prima est, quia beati omnia quæ vident in verbo, vident in unica specie divinæ essentia: ea autem quæ videntur in unica specie, videntur simul, & non successivè. Quam rationem etiam tangit D. Bernardus serm. 31. in Cant. ubi loquens de excellentia divinæ visionis, sic ait: *Ille visio stat, quia forma stat quæ tunc videtur: est enim, nec ullam capit ex eo quòd est, sicut, vel erit, mutationem.*

Secunda ratio est. Felicitas perfecta (qualem habent beati in visione Dei) non est secundum habitum, sed secundum actum, ut dicit Aristoteles 10. Ethic. Ergo non unum potius, & aliud posterius, sed omnia simul & semper, secundum actum, & in uno actu videntur à beatis.

Tertia ratio quam etiam adducit S. Thomas locis citatis, sic potest proponi. Unaquæque res, cum venerit ad finem ultimum finem, quiescit, cum omnis motus sit ad acquirendam finem: Sed ultimus finis intellectus est visio divinæ essentia: Ergo intellectus divinam essen-

essentiam videns, non movetur ab uno intelligibili in aliud, sed omnia quæ per hanc visionem considerat.

3 Suppono secundò, tres esse mensuras durationis rerum: scilicet aternitatem, ævum, & tempus. Aternitas est mensura rei immutabilis tam secundum esse quam secundum operationes. Ævum est mensura rei immutabilis secundum esse, mutabilis verò secundum operationes, & accidentia quæ potest suscipere. Tempus denique est mensura rei omnino immutabilis, tam secundum esse, quam secundum operationes. Ita docet S. Doctor supra quaest. 10. art. 5. his verbis: *Tempus habet in se prius & posterius: ævum autem non habet in se prius & posterius, sed ei conjungi possunt: aternitas verò non habet prius, neque posterius, neque ea compatitur.*

4 Suppono tertio, aternitatem aliam esse essentialiam, & aliam participatam. Aternitas per essentialiam, est duratio esse omnino indefectibilis, tam ab intrinseco, quam ab extrinseco, unde convenit soli Deo. Aternitas vero participata, est duratio rei immutabilis quidem ab intrinseco, mutabilis verò ab extrinseco, saltem per potentiam Dei, per quam potest destrui ac desinere esse, vel aliquam mutationem in se suscipere; & ista potest convenire rebus creatis, divinam immutabilitatem participantibus, ut colligitur ex D. Thoma supra quaest. 10. art. 2. ad 1. ubi ait: *Quando Augustinus dicit quod Deus est auctor aternitatis, intelligitur de aternitate participata; eo enim modo communicat Deus suam aternitatem aliquibus, quò & suam immutabilitatem.* His præsuppositis,

Inquirimus, quanam ex tribus mensuris jam explicatis visionem beatificam mensuret? An tempus, vel ævum, aut aternitas essentialis, vel participata? In cuius difficultatis resolutione, quatuor reperio sententias. Prima existimat visionem beatificam tempore mensurari, quia licet ejus duratio sit indivisibilis, & tota simul; illam tamen non intelligimus, nisi per ordinem ad nostrum tempus. Ita Vazquez supra disp. 36. cap. 5.

Secunda docet, illam non mensurari tempore, sed ævo. Sic Scotus in 4. dist. 49. quaest. 6. quem sequitur Suarez in metaph. disp. 50. sect. 6. num. 18.

Tertia contendit, illam mensurari ipsà aternitate essentiali Dei. Hanc tenent Ferrariensis, Bannes, Navarrete, Biescas, & quidam alij ex Schola D. Thoma.

Ultima denique, quam alij Thomistæ communiter defendunt, propriam mensuram visionis beatæ, esse aternitatem non essentialiam, sed participatam, affirmat. Ita Capreolus, Cajetanus, Nazarius, Gonzales, Joannes à S. Thoma, & alij communiter.

§. II.

Rejiciuntur tres primæ sententia, & quarta statuitur.

Deo primò, visionem beatam non mensurari tempore. Ita D. Thomas 3. contra Gentes cap. 61. ubi hanc conclusionem multipliciter demonstrat. Primò quia in hoc aternitas tempore differt, quòd tempus in quadam successione habet esse, aternitas verò est tota simul: At in visione beata non est successio, sed omnia quæ per illam videntur, simul, & uno intuitu viden-

A ut in prima suppositione demonstratur. Est ergo non mensuratur tempore.

Secundo, Actio non est in tempore, nisi vel ratione principij, vel ratione termini quem attingit. Sed visio beatifica ex neutro capite potest esse in tempore, vel eo mensurari: Ergo tempore non mensuratur. Major constat, sic enim actiones rerum materialium sunt in tempore, ratione principij; actiones vero Angelorum, quando agunt in hæc inferiora, ratione termini. Minor vero probatur. Principium visionis beatæ est intellectus lumine gloriæ illustratus, & ipsà divinà essentia in ratione speciei intelligibilis secundatus; terminus verò est eadem essentia in ratione speciei expressa, ut constat ex dictis in secunda & tertia disputatione: At qui tale principium, & talis terminus non subjacent temporij: Ergo visio beatifica nec ratione principij, nec ratione termini, subjacet temporij.

Tertio, Anima intellectiva est creata in confinio aternitatis & temporis, ut dicitur in libro de causis; unde ejus actio per quam conjungitur inferioribus quæ sunt in tempore, temporalis est; actio verò per quam conjungitur superioribus quæ sunt supra tempus, aternitatem participat. Sed visio beatifica est actio perfectissima, per quam Angeli, & homines beati perfectissime conjunguntur Deo, qui est æternus, & supra omne tempus: Ergo illa non est in tempore, sed in aternitate participata: juxta illud Christi Joan. 17. *Hæc est vita æterna ut cognoscant te Deum verum.*

Denique probatur conclusio, destruendo fundamentum Vazquezii: Quod enim nos non intelligamus visionem beatam, nisi per ordinem ad nostrum tempus, non facit quòd tempus sit mensura durationis illius; quia nos non cognoscimus illam durationem per reductionem ad nostrum tempus, tanquam ad aliquid perfectius & simplicius, sed tanquam ad aliquid imperfectius, & nostro modo intelligendi accommodatus. Sicut licet non cognoscamus durationem Angeli, nisi per habitudinem ad nostrum tempus, nec attributa divina nisi per ordinem, & connotationem ad creaturas; non tamen propterea tempus nostrum sumitur ut mensura durationis Angelorum, nec creatura, ut mensura perfectionis Dei; quia mensura semper se habet ut aliquid simplicius, & uniformius mensuratò.

Dico secundò, visionem beatam non mensurari ævo.

Probatum primò ex D. Thoma supra quaest. 10. art. 5. ad 1. ubi dicit: *Creaturae spirituales, quantum ad affectiones, & intelligentias, in quibus est successio, mensurantur tempore, quantum verò ad eorum esse naturale, mensurantur ævo; sed quantum ad visionem gloriæ, participant aternitatem.*

Probatum secundò conclusio ratione fundamentali. Cùm enim visio beatifica sit participatio divinæ intellectiōis, reddit animam veluti Deiformem, & modo divino operantem, ac proinde modo simpliciori, & immutabili quàm sit Angelus in suo esse: unde cùm diversitas mensuræ durationis rerum, sumatur ex diverso gradu immutabilitatis illarum, ut docet D. Thomas loco citato, visio beata perit mensurari aliquà mensurà nobiliori & uniformi, quàm sit ea quæ mensurat Angelorum substantiam; ac proinde non mensuratur ævo, sed aternitate participatà.

Proba-